

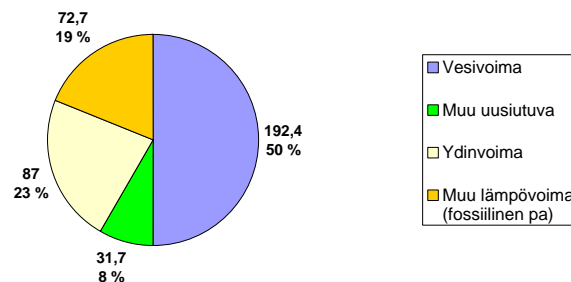
Päästökaupasta Kioto-periodilla 2008 - 2012 -90 luvun pankkituen suuruinen tulonsiirto sähkökäyttäjiltä voimantuottajille

1. Pohjoismainen sähkö erittäin ympäristöystävällistä

Suomi on kuulunut noin 10 vuotta yhteispohjoismaiseen sähkömarkkinaan ns. Nord Pool – alueeseen, joka kattaa Suomen, Ruotsin, Norjan ja Tanskan. Tällä Nord Pool alueella tuotettiin vuonna 2006 yhteensä 383,8 TWh sähköä. Tästä uusiutuvilla energialähteillä (vesi, tuuli, bio ja jäte) tuotettiin kuivasta vesivuodesta huolimatta 224,1 TWh/a eli 58 %.

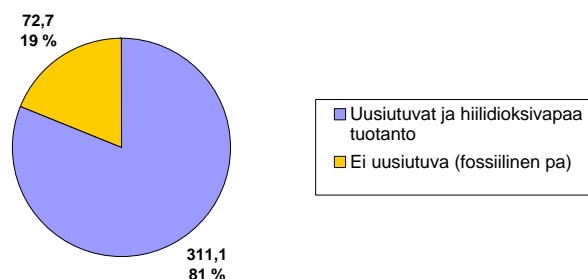
Kaikenkaikkiaan hiilidioksidivapaata sähköntuotantoa Nord Pool –alueella oli ydinvoima mukaanlukien yhteensä 311,1 TWh/a eli peräti 81 % kaikesta sähköntuotannosta [lähde: Nordel, Annual Statistics 2006].

Sähköntuotanto Nord Pool alueella 2006, 384 TWh/a

Kuva 1, Sähkön tuotanto Nord Pool alueella, Lähde: Nordel, Annual Statistics 2006

Uusiutuvien ja hiilidioksidivapaan sähköntuotannon osuus Nord Pool alueella 2006

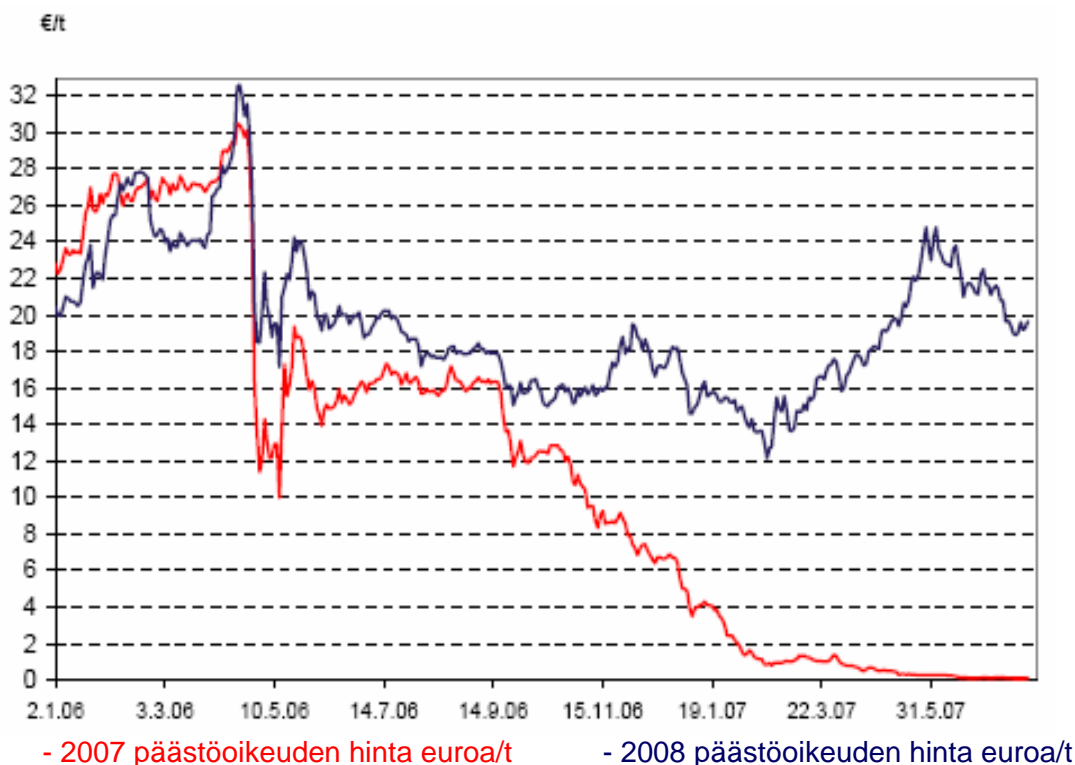
Kuva 2, Uusiutuva ja hiilidioksidivapaa sähköntuotanto, Lähde: Nordel, Annual Statistics 2006

2. Päästökaupalla kohtuuton vipuvaikutus sähkön markkinahintaan

EU:n laajuinen päästökauppajärjestelmä käynnistyi vuoden 2005 alusta. Päästökauppajärjestelmän päätavoite on vähentää hiilidioksidipäästöjä ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi. Suomen ElFi Oy tukee tavoitetta hillitä ilmastonmuutosta.

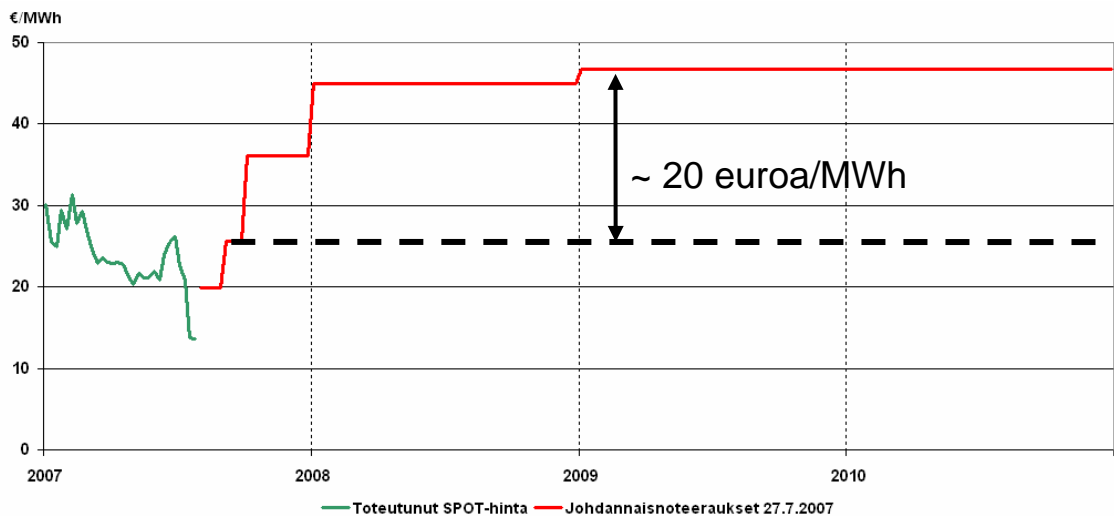
Ensimmäisellä päästökauppakaudella vuosina 2005 - 2007 ovat pelkästään suomalaiset sähkökäyttäjät maksaneet useiden satojen miljoonien eurojen lisäkustannuksen päästökauppajärjestelmän vaikutuksesta kohonneena sähkön hintana. Kohonnut sähkön hinta on tuonut sähköntuottajille vastaavan merkittävän lisätulon.

Kuluvan vuoden Suomen sähkön spothinta Nord Poolissa on toteutunut tähän mennessä kohtuullisella tasolla 24,89 euroa/MWh. Edullinen spothinta pohjautuu tämän vuoden normaalia parempaan vesivoimatilanteeseen ja ennen kaikkea vuoden 2007 päästöoikeuden hinnan romahtamiseen arvottomaksi. Vuoden 2007 arvoton päästöoikeus ei ole vaikuttanut hintaa nostavasti sähkön markkinahintaan ja näin mahdollistanut kohtuullisen sähkön hintatason kuluvana vuonna.

Kuva 3, Päästöoikeuden hintakehitys, lähde Nord Pool.

Vuodesta 2008 alkaen sähkön hinta nousee 80-90 % tämän vuoden hintatasoon verrattuna. Huiman sähkönhinnan nousun selittää ensivuoden alusta käynnistyvä toinen päästökauppajakso vuosille 2008-2012. Toisen päästökauppajakson päästöoikeuksien tämän hetken hintataso 20-22 euroa/t (hintataso 31.07.07) on suurin yksittäinen selittävä tekijä tulevaisuuden sähkön hinnan nousulle.

Kuva 4, Sähkön toteutunut spothinnan kehitys ja johdannaiset, lähde Nord Pool.

Suomen päästökauppasektorin keskimääräisiksi hiilidioksidipäästöiksi vuosille 2008 – 2012 on arvioitu 48,3 miljoonaa tonnia vuodessa. EU:n on hyväksynyt päästöoikeusiemme vuosittaiseksi kokonaismääräksi keskimäärin 37,6 miljoonaa tonnia. Vajetta kansallisella tasolla on n. 11 miljoonaa tonnia vuodessa. Vajeen kattamiseksi päästöoikeusmarkkinoilta hankittavien päästöoikeuksien vuosittainen kustannus on Suomelle siten n. 220-240 miljoonaa euroa (päästöoikeuden hinnalla 20-22 euroa/t).

Toisesta päästökauppakaudesta vuosille 2008 - 2012 on muodostumassa kohtuuton sähkönkäyttäjille. Sähkön hinnan nousun tuoma kustannus on sähkönkäyttäjille (teollisuudelle, kaupalle, palvelualan yrityksille ja kotitalouksille) varovaisestikin arvioiden moninkertainen verrattuna itse päästökaupan tuomaan kustannukseen.

Voidaan arvioida, että päästöoikeuden hinta nostaa koko sähkömarkkinan hintatasoa n. 20 euroa/MWh, aiheuttaen pelkästään Suomessa 90 TWh vuotuisella sähkönkäytöllämme 1,8 miljardin euroa vuotuisen tulonsiirron ja päästökauppavuosina 2008-2012 kaikkiaan yhteensä 9 miljardin euroa tulonsiirron.

Päästökauppa aiheuttaa siis n. 8 kertaa suuremman tulonsiirron korkeampana sähkön hintana sähkönkäyttäjiltä sähköntuottajille, kuin mitä itse päästökauppa maksaa koko suomalaiselle yhteiskunnalle.

Toisen päästökauppajakson tulonsiirto on samaa suuruusluokkaa kuin massiivinen pankkituki -90 luvulla, jolloin suomalainen yhteiskunta tuki pankkeja n. 50 miljardin markan pankkituella.

Kun vielä huomioidaan pohjoismaisen sähköenergian ympäristöystävällisyys (tuotannosta yli 80 % hiilidioksidivapaata), on aiheellista kysyä onko sähkönkäyttäjien perusteltua suorittaa miljardiluokan tulonsiirto vuosittain päästökaupan varjolla? Suomen EIFi Oy:n mielestä ei ole.

3. Kohtuuttomuuteen puututtava korjaavin toimenpitein

Päästökaupan tuomaa kohtuutonta kustannusta sähkökäyttäjille tulee rajoittaa mahdollisuuksien mukaan ratkaisulla, jotka häiritsevät mahdollisimman vähän itse sähkömarkkinoiden toimintaa. Uskomme vapaan ja hyvin toimivan sähkömarkkinan olevan pitkällä tähtäimellä tehokkain ja edullisin tapa toteuttaa sähkökauppaa.

3.1 Lisää tarjontaa ja uusia toimijoita sähkömarkkinoille

Yhtenä osasyynä päästöoikeuden hinnan siirtymiseen täysimääräisenä sähköjohdannaisten hintaan on vähäinen kilpailu sähköntuotannossa. Kilpailun puute mahdollistaa päästöoikeuden hinnan siirtymisen kokonaisuudessaan sähkön markkinahintaan. Tätä sähköntuottajien hinnoitteluvoimaa pystytään rajoittamaan markkinaehtoisesti vain edistämällä sähköntarjonnan lisääntymistä ja uusien sähköntuottajien määrää Nord Pool -alueella.

Uusien sähköntuottajien saamista sähkömarkkinoille tulee tukea voimakkaasti ja valtiovallan tulee tämä huomioida esimerkiksi uusia ydinvoimahankkeita hyväksyessään.

3.2 Päästöoikeuksien jako jälkikäteen

Yhtenä ratkaisuna päästökaupan tuoman vääristymän korjaamiseksi on muuttaa päästökaupan piirissä oleville sähköntuottajille myönnettävien päästöoikeuksien luovutus jälkikäteen tapahtuvaksi.

Tällöin toimijat saisivat päästöoikeuksia omaan päästökiintiönsä asti jälkikäteen toteutuneen tuotannon päästöjen perusteella. Toteutuneen tuotannon ja sen mukaisen sallitun päästökiintiön ylittävän määrän päästöoikeuksia toimija voisi hankkia markkinaehtoisesti kuten nykyisinkin. Mikäli toimijan toteutuneet päästöt alittavat tälle määritetyn kiintiön tuotannon leikkauksien takia, ei toimijalta käyttämättä jääneitä päästöoikeuksia jaettaisi.

Näin toimijoiden mahdollisuus nostaa koko sähkömarkkinan hintatasoa päästökauppamekanismilla vaikeutuisi ja sähkökäyttäjät maksaisivat päästökaupan tuomasta todellisesta lisäkustannuksesta sähkön hinnassa.

Luovutustavan muutos edellyttää todennäköisesti muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön ja EU:n päästömarkkinadirektiiviin, joten sen käyttöönotto siirtyy aikaisintaan toisen päästökauppajakson jälkeiseen aikaan.

3.3 Sähköntuottajia kannustettava investoimaan uusiutuvien energialähteiden osuuden kasvattamiseen sähköntuotannossa

EU:n on päättänyt nostaa uusiutuvien energialähteiden käyttöä vuoteen 2020 mennessä 20 % tasolle. Suomelle tavoitteeksi on kaavailtu 40 -45 %, nykyisen 35 % sijaan. Tämä tavoite tuo Suomelle merkittäviä haasteita lisätä myös uusiutuvilla energialähteillä tapahtuvaa sähkövoimantuotantoa.

Julkisuudessa on esitetty vaatimuksia verottaa päästökaupasta kertyviä windfall –voittoja erillisveroilla. Mielestämme veron sijaan voimantuottajia tulee ensisijaisesti kannustaa vapaaehtoisesti investoimaan päästöjä vähentävään uusiutuviin energialähteisiin perustuvaan sähköntuotantokapasiteettiin mm. helpottamalla voimalaitoshankkeisiin liittyviä lupamenettelyjä.

Investoimalla uusiutuviin energialähteisiin perustuvaan sähköntuotantoon voimantuottajat osoittaisivat konkreettisin teoin yhteiskuntavastuunsa ja toimenpiteensä ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi. Investointien rahoitus ei päästökaupan tuoman tulonsiirron perusteella tule olemaan ongelma.

Verotukselliset keinot tulee ottaa käyttöön vasta toissijaisena keinona, ellei vapaaehtoisuuteen perustuva menettely tuo tuloksia. Tällöin verokertymää tulee kanavoida esimerkiksi erillisen investointirahaston kautta myönnettävillä suorilla investointituilla uusiutuviin energialähteisiin perustuvaan sähköntuotantokapasiteettiin.

Lisätietoja: Suomen ELFi Oy, toimitusjohtaja Antti Koskelainen, p. 040 726 7673.

Suomen ELFi Oy

Suomen ELFi Oy toimii osakkaidensa edunvalvojana sekä merkittävänä sähkömarkkinavaikuttajana ensisijaisesti Suomessa, toissijaisesti Pohjoismaissa. Yhtiö edustaa suurta sähkökäyttäjyhteisöä ja laajentaa osakaspohjaa tavoitteenaan saavuttaa osakkeenomistajikseen valtaosa merkittävistä sähkön netto-ostajista.

Suomen ELFi Oy:n omistajat ovat suomalaisia merkittäviä sähköä käyttäviä teollisuuden, kaupan sekä palvelualan yrityksiä. Omistajien yhteenlaskettu sähkökäyttö Suomessa on yli 13,5 TWh vuodessa, joka on Suomen sähkökäytöstä noin 15 %. Osakaskonsernien yhteenlaskettu liikevaihto vuonna 2005 oli noin 53 miljardia euroa ja henkilöstön lukumäärä lähes 190 000.